

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se returnează.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenthaler & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körút).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garsonde pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicitățile mai dese după tariful
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA” iese în ne-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 80. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 282.

Brașov, Sâmbătă 20 Decembrie.

1903.

Cum își va ajuta Tisza?

În fașa actuală a crizei unguerești lucrurile au ajuns acolo încât toată obstrucțiunea o fac numai doisprezece oameni. Aceștia împiedecă mersul regulat al lucrărilor camerei și fac ca dezbaterile proiectelor de lege militare să se trăgăneze tot mai mult, și guvernul să nu capete nici acum recușii, ce trebuia să-i aibă încă din primăvara trecută, ér țera să nu mai pótă eși din starea de ex lex.

„Opozițiunea luptătoare” este numirea, ce și-o dau cei doisprezece. Precum arată organul lor principal, ei au ținut alaltăeri în 30 Decembrie n. o consfătuire, în care au hotărât să continue obstrucțiunea. Lună de lună se termina probabil dezbaterile generale asupra primului proiect militar. Se va începe apoi dezbaterile speciale, la care „oposițiunea luptătoare” va lua parte ținând discursuri lungi și relevând că în proiectul, despre care e vorba, nici amintire nu se face de „armata maghiară”, că se garantează în el influința ministeriului comun de război și acesta ar fi contra legii ș. a. Va urma apoi al doilea proiect, relativ la stabilirea contingentului recrușilor, fiind vorba mai întâi de dezbaterile generale.

Lozinca „oposiției luptătoare” este, că nu e permis ca lupta națională să se sfârșescă cu rezultatele de aji, căci acesta „ar însemna pentru națiune un mare desastru” și recăderea în tristul trecut.

Ei bine. Cei doisprezece combatanți neinduplecați pentru limba de comandă maghiară, n'ar fi putut să ducă lupta de acum nici o săptămână, decât nu ar fi ajutați indirect de pactul diure Kossuth și Tisza, a căruia primă condițiune a fost ca ministru-președinte se reîntoarce la ședințele paralele, ce le înrodușese deja.

Pactul legând astfel mâinile gu-

vernului, acestuia nu-i rămâne decât a aștepta cu răbdare până ce va trece povoiul și obstrucțiunea se va sfârși de inaniție. N'ar fi grea problema, decât greutățile provocate de anormalele stări parlamentare nu ar deveni tot mai mari și mai critice pentru poziția guvernului.

Pentru viitorul period de trei luni s'au îngrijit cei din fruntea armatei de a se înlocui lipsa recrușilor prin conchiemarea rezerviștilor din contingentul de întregire. Ce ar mai începe însă, decât nici peste o lună nu s'ar pótă pune în lucrare recrutarea restantă din anul trecut?

Fără îndoieală, că contele Tisza se află în mare strimțore, nesciind cum și pe unde să-și găsească o ieșire din impas. I-s'a atribuit și încă i-se atribuie planul de a încerca o revizuire a regulamentului camerei. Contra acestui plan sunt toți oposiționalii, cei ce mai fac ca și cei ce au încetat de a mai face obstrucțiune, fiind-că, ție ei, revizuirea ar pótă să aibă ca urmare, că prin rigorositatea regulamentului camerei s'ar face pentru tot-deuna imposibilă rezistența națională și s'ar lua oposițiunea din mână arma de a ție eventual până aici și mai departe nu! De aceea independenșii și spun verde lui Tisza, că „cu toată învoiala, ce au încheiat-o cu dēnsul, ei se vor ridica cu toții în contra guvernului, decât acesta ar încerca să le smulgă din mână acea armă.

Pentru ca guvernul să pótă paralisa și bate „oposițiunea luptătoare”, ar trebui să recurgă éráși la mijlocul ședințelor paralele, ceea-ce însă nu pótă din cauză că-l légă învoiala cu independenșii lui Kossuth. Când e vorba însă să-și ajute cu o revizuire a regulamentului sar éráși kossuthiștii și strigă, nu lăsăm, nu suferim!

Cum să-și ajute prin urmare Tisza? li rămâne numai dizolvarea

camerei și ordonarea de nouă alegeri dietale în starea de *ex-lex*. Guvernul simte și vede, că nici pe calea acesta nu prea pótă fi mântuire pentru el, deore-ce independenșii par a dori chiar nouele alegeri în speranță, că vor eși și mai tari din ele. Ei mai așteptă dela Tisza să-și implinescă promisiunea și încă de cu vreme să prezenteze dietei un proiect de lege pentru estinderea dreptului electoral, așa că acesta să pótă deveni lege obligătoare încă înainte alegerilor.

Guvernul orî încătrău se întorce de la piedecă și neplăceri și, ceea-ce este mai supărăcios și periculos, însuși nu știe ce mai are să urmeze și să fie.

Provisoriu comercial cu Italia.

Între Austro-Ungaria și Italia s'a încheiat un provisoriu comercial pe durată de 9 luni. Tariful pe vinurile italiene a fost eliminat, în schimb însă se permite, ca vinurile anunțate la consulat să pótă intra în Austro-Ungaria până la 14 Ianuarie pe baza tarifului de până acum.

Proiecte de legi nouă. Oficioul „Magyar Nemzet” scrie, că în ministeriul de comerț se lucrează constant la revizuirea legii industriale. Afară de acestea sunt gata proiectele despre asigurarea muncitorilor în casuri de accidente și ajutorarea muncitorilor în cas de bolă.

Tânguiră la încheierea anului.

După calculul calendarului gregorian s'a încheiat cu ziua de erî anul 1903 și am intrat aji în prima zi a anului 1904

Noul an primesc moștenire de la cel vechi aceeași situație politică turburată și încurcată, pe care o gășise 1903, și dieta ungară, după atâta risipă de timp, stă aji tot sub zodia obstrucțiunii, cum a stat încă la începutul anului. Ca și atunci, așa și acum nimeni nu știe ce are să aducă ziua de mâne. Budget nehotat, ergo *ex-lex*,

recruși nehotati, pretutindenți deprimare și îngrijare, — este caracteristica situațiunii. Decât toate acestea mai îngrijitor e, că nici în decursul anului 1903 nu s'a reînviat pactul economic austro-ungar și nu numai că nu sunt șanse de a-se reînvi curând, ci dincontră se prevede cu siguranță, că în jurul acestei grave cestiuni are să se dea o luptă înverșunată atât dincolo, cât și dincóce de Laita.

Asupra situațiunii la încheierea anului publică un articol interesant „Alkotmany” de la 31 Decembrie. Fôia maghiară se întrebă, cum stău Maghiarii în fașa scaunului de judecată a istoriei în ultima zi a anului și cum se înfățișează bilanțul politic al acestui an?

În Ianuarie trecut, ție „Alkotmany”, guvernul a prezentat dietei proiectele militare și de atunci n'am progresat nici un pas, ci am regresat mult. Mașina parlamentară a funcționat, ce e drept, statul ungar n'a cheltuit nici-odată atâți bani pe oleu, mașina însă zadarnic a fost unșă, căci nu s'a putut lucra nimica cu ea.

„De la 1903 se va data împiedecarea vieții noastre de stat. El va rămâne pentru toate timpurile o pată rușinosă în istoria noastră. Anul acesta ne spune, că viața constituțională a națiunii maghiare este numai o minciună, nația maghiară stă sub un absolutism deghisat, în urma păcatelor fiilor săi proprii... Parlamentarismul maghiar — orî cât de frumos i-ar fi esteriorul — este viemănós și a pornit spre descompunere. N'are acest parlament independență, n'are convingeri, n'are conșiență națională. Nici-odată, ca în anul acesta, majoritatea acestui parlament, n'a jucat un rol mai rușinos...”

Așa se tânguesce „Alkotmany”, care trece în revistă tot ce s'a întâmplat mai de sémă în dietă de la căderea lui Szell și până la venirea contelui Tisza la conducerea afacerilor.

„Egyetértés” se întrebă, că ce va fi, și ce va aduce anul 1904? Situația politică nu s'a schimbat, suntem tot acolo unde am fost: în starea de *ex-lex* cea mai des-

POILETONUL „GAZ. TRANS.”

Cea mai durerosă zi a anului.*

De Carmen Sylva.

I.

Vreau să povestesc odată zilele mele de Crăciun, cari, din ce în ce au fost mai înhorite.

Mai întâi, în depărtare, cele din copilăria mea, pe care totă lumea în juru-mi lăsa să se le înfrumșezeze, — chiar naiv, și „prăjitură de Crăciun”; spre acele, când mi întore gândul, lacrimile mă podidesc...

În sfârșit, și forțe de timpuriu, a trebuit să părășesc scumpu-mi loc de naștere. Dér nu pótă cineva, de aji până în băne, să ajungă princesă în Orient, suferență a unui popor înrudit cu rasa latină; nu fără voia mea am rămas, până în adâncul sufletului, fiica țerei renane, totocmai cum suveranul, al cărui tron am

venit să-l împart, exilat și el, a rămas un fiu al munților prăpăstioși.

Cel dintâi ajun de Crăciun, pe care îl petrecu în noul său regat tânărul prinț, ce avea să-mi fie de soț, fu un ajun mai mult trist. Persónele din jurul lui, aședară pentru séra aceea, într'o odaie a castelului, un portret al mamei lui, adus din Sigmaringen. Și când îl conduseră în fașa scumpei icóne, lacrimi curșară pe obrajii fiului stingher, căci multe crude amintiri se deșteptară într'ensul, înainte acestui chip dureros și blând!...

Câți-va ani în urmă, această mămă venerabilă văduse plecând fiică-sa, să domnescă în Portugalia, cu dorul entusiast de a se devota patriei celei nouă și soțului. Și murise acolo, departe, la douăzeci și unu de ani, răpită de morțe, în trei zile, — dealtminteri, adorată aji ca o sfântă la Düsseldorf și Lisabona. Și în anul acela, aceeași mămă a fost silită să ție adio celor doi fi ai săi, unul acoperit de trei răni, și mort vitejesce în bătălia de la Königgrätz; celălalt tânărul prinț, care era acolo, pe vecie depărtat de dēnsa, în regatul său oriental. Tóte acestea pă-

reau să se citească pe fașa acestei mume adorabile, care suridea totuși în cadrul ei, cu aceea resemnare grațiosă și liniștită, pe care sciu s'o păstreze viața întréga.

Peste trei ani celebram, pentru întâia dată, Crăciunul împreună, prințul și cu mine, de curând căsătorii, în palatul nostru de exil. Și-mi aduc aminte că i-am dus în cameră un pom micuș și sub acest pom, nimic alta, decât un legănel, cel mai mic pe care-l putusem găsi: căci tremuram încă să nu fie o himeră scumpa nădejde simbolisată prin légănel acela.

La al doilea Crăciun al nostru, copila noastră era de față, încă prea mică, ce-i drept, spre a părea altfel decât mirată.

O crisă ministerială ne turbură serbarea intimă, deorece prințul, oprit de grave datorii, putu să vie lângă noi abia în clipa când licărirea luminărilor murea între ramuri. Aveam totuși de data asta prilej de bucurie: un copil era între noi, — nu era băiat, e adevărat, dér se părea că mulți fii puteau încă să ne sosescă și multe fetițe. Astfel era cel puțin părerea medicului, care imi vorbise de opt séu nouă copii. Și-mi aduc aminte zimbetul

său când păru a găsi, că atâția ar fi abia de ajuns.

Un lucru totuși ne-a fi fost vecinic superător în viața noastră orientală: Crăciunul și toate serbătorile cad tot-deuna cu două-spre-dece zile mai târziu ca în apus, așa că nu puteam nici-odată să ne gândim, că le serbăm la aceeași oră cu prea iubiiții noștri din depărtare, ci mult timp după dēnșii și atunci când ei aprópe le uitaseră. Această deosebire de date ne isola și mai mult, și în vremea ajunurilor noastre de Crăciun, șterșeu atâtea lacrimi!... Dér se întâmplă adesea că zilele, pe cari le creși dureroșe, le doresc în urmă ca pe cele mai bune din viață, când le privești mai târziu în negura trecutului!...

Al patrulea Crăciun al nostru, în pripa unei plecări, trecu aprópe nebagat în sémă, cu tóte că tot era între noi copila acum crescută, ființă care scia să pricepă totă bucuria noastră, în mijlocul vieții noastre oficiale, așa de grea și de împovărată.

Singur, al patrulea Crăciun al nostru, fu de o frumșeță strălucitoare; de departe, în adâncimea în care anii l'au cufundat,

* Articolul acesta a fost publicat în limba franceză în numărul de Crăciun al ziarului „Financiers” din Paris.

virșită, ba încă și mai rău, căci *calex*-ul intră și în anul 1904.

De bine ce Kossuth s'a împăcat cu Tisza (de altminteră nici nu erau certați) organul kossuthist dă strașnică năvală asupra celor 12 omeni, cari continuă obstrucția și „fac imposibilă aducerea de hotărâri neapărat necesare din punct de vedere constituțional.”

Vedem așa-dér că unii pe alții pun vina, se împrocă reciproc și nu vrău se recunoscă, că toți la olaltă sunt vinovații, căci toți au făcut atâta izidă de timp de dragul realizării, peste noapte așa *dicând*, a unei chimere, pe care au botezat-o: armată națională independentă. Szell, Apponyi, Kossuth, Tisza și totă ceta șovinistă una au urmărit și urmăresc: naționalizarea armatei în sens literalmente maghiar, sperând că prin acesta vor deservîși c'o oră mai curînd opera maghiarisării complete a țării și popórelor ei, cari au alte dureri și rănii mai grave de vindecate și cari nu în maghiarisare își vor găsi fericirea și mântuirea.

Aniversarea de 60 ani

a Reginei Elisabeta a României.

Am publicat deja scirea despre aniversarea de 60 ani a reginei Elisabeta și am amintit de omagiile, ce i-le-a adus Marți în 29 Decem. consiliul de ministri. Publicăm acum cuvîntarea rostită de d-l prim-ministru D. Sturdza. *Etă* acea cuvîntare.

*Maiestate,
Prea grațioasă dómna,*

Orî-cine își aruncă privirile asupra României, își ațintesc ochii asupra celor două lumini, care o pîtrund ast-fel, încât numele Carol, Elisabeta, România apar tuturor strîns legate într'un singur mînuș.

Noi, cari trăim sub farmecul și influința acestei lumini, ne rugăm celui a Tot-Puternic, ca ea să lumineze tot deuna calea și rostul nostru.

Dér an cu an se adună, an împinge pe an. În curgerea neîncetată a zilelor, mulți slăbesc și îmbetrînesc și numai cei aleși pășesc înainte cu vigórea tinerețelor, cu puteri neînfrînte de muncă constantă și de fapte bine-făcătoare.

Ast-fel pășesc Maiestatea Vóstră înainte în calea vieții, rîmînd tînără și voioasă în muncă senină și înseninătoare. De aceea pîrul alb, care înconunéză fruntea vóstră, nu este vestitor al virșei, ci apare ca aureola unei tinerețe necurmate.

Stați în mijlocul nostru, veselă și muncitoare, ca și cum n'au trecut anii peste voi, stați — răspîndind binele în jurul vostru — acolo unde v'ați născut, acolo unde ați crescut, dincolo peste munți și văi, peste ape și mări, departe de tot.

Cum se nu fim mândri de dómna și Regina noastră? Cum se nu aclamăm noi cei dintâi pe Carmen Sylva, care e a noastră? Cum se nu vă închinăm voue și Regelui nostru dîlnic tributul admirațiunii iubirei, respectului, devotamentului nostru și se nu vă rostim astădi, cu totă căldura inimei, aceste simțăminte, dorind Maiestatei Vóstre și Maiestatei Sale Regelui anii mulți și fericiti în mijlocul României înălțate și înfloritoare?

Să trăiți la mulți ani!

Regele și Regina au exprimat viile lor mulțumiri d-lor ministri și dimpreună cu A. S. R. Principele moștenitor și A. S. R. Principele Carol, au binevoit a convorbi cu fie-care din d-lor.

SCIRILE DILEI.

— 19 Decemvrie v.

Catastrofa din Jroquos. Eri la ultime sciri am publicat îngrozitorea veste despre catastrofa din Jroquos. Completăm astădi acea scire cu următoarele detalii: Orașul Jroquos este situat în apropierea orașului Chicago. Aici edificase înainte de asta cu doi ani o societate pe acții un teatru cu patru etaje, care era cel mai mare teatru în America. În fie-care și se țineau aici două reprezentații. La reprezentația de alaltă-eri d. m. erau de față vr'o 1000 de persóne. Se juca piesa „Barba albastră”. În actul al doilea a explodat o lampă de acetilen și în două minute întreg teatrul era cuprins în flacări. Din etajul II și III n'a scăpat nimeni. Două sute de persóne au putut fi salvate și până acuma s'a constatat mórtea a 600 persóne. Cadavrele carbonisate s'au asfixiate ofer un spectacol înfiorător. Mulți și-au găsit mórtea la eșire striviți în lupta pe vieță pe mórte.

Scandal în dieta din Cernăuți. În ședința de la 29 Dec. a dietei Bucovinei ruténul *Coco Wasilco* a provocat un scandal. Deputatul român d-l Ilarie *Onciul* vorbia în cestiunea afacerilor comunale când de-odată *Coco Wasilco* îl apostrofăză *dicînd*: „*minț.*” D-l *Onciul* i-a răspuns îndată *dicînd*, că *décă* nu se astîmpără, are să-i aplice o *palma* pe cinstitul obraz. În urma *acésta* s'a produs o mare învâlmășelă. Deputații români și armenopoloni au părăsit sala de ședințe și nu s'au reintors decît după ce ruténul *Wasilco* și-a retras cuvîntul.

Fișpan provisor. Fóia oficială publică numirea fișpanului de la Bistrița contele Paul *Bethlen* de fișpan provisor în Solnoc-Dobâca. *Bethlen* este cumnatul ministrului președinte Tisza.

Raportul anual al societății academice române „Junimea” din Cernăuți, pe

anul XXV administrativ, ce ni-s'a trimis la redacție, conține următoarele date: Societatea a avut 37 membri onorari, 11 membri fondatori, 38 membri sprijinitori, 109 membri emeritați și 105 membri ordinari. Biblioteca are 2890 opere în 4287 volume și broșuri. Fondurile societății se prezintă cu cifra totală de 10164.95 cor. În cabinetul de lectură au fost 54 de diare și reviste române și streine, cele mai multe gratuite. Președintele societății a fost d-l *Eugen Iliuț*, ér comitetul compus din următorii membri: V. Bodnărescu, C. Șandru, G. Jemma, Teof. Nichitovici, Al. Procopovici, Em. Iliuț și Eog. Silion. În com. lit: Balan, Tofan, Geagea, Ispescul și Morariu. Com. revis: Tofan, Em. Iliuț și Sim. Șutu.

Numiri. În ministeriul de agricultură s'au făcut între altele următoarele numiri: d-l *Buhescu* Terențiu, magistrul silvic cu serviciul în ministeriu, *Câmpeanu* Ioan, inginer silvic în gradul 3 a clasei X, cu serviciul la oficiul silvic de stat în Sibiu.

Incendii. Ni-se scrie: Comuna Părêu (Făgăraș) începînd din anul 1901 nu trece an ca se nu fi bîntuită de incendiu. În acești doi ani aproape 100 de familii au rămas fără adăpost. Anul acesta încă a izbucnit în numita comună un incendiu în noaptea de 23 Decemvrie. Fiind un vînt teribil, în scurt timp a fost prefăcut în cenușă avutul a 14 familii. Lui G. Șandru i-au ars 2 cai, 1 bivoliță și două slăniși, pe cari le pusese să se afume.

Socialiștii și școla confesională din Șomcuta. Fișuca socialistă „*Adevărul*” din Budapesta reproducînd sub titlul: „*Victoria social democrației*”—correspondența referitoare la intrigile socialiste din Șomcuta, publicată în diarul nostru, face următoarea introducere:

„Să știți Români din țera întregă, că socialismul merge spre victorie. Nu este colț în țera asta, unde se nu fie cunoscută ideile noastre mîntuitoare, și se apropie vremea, când popórușul așuprit va cere dreptate. Și că-i drept ce scriem, scim de-acolo, că dușmanii noștri scuipă foc și lavă. Așa bună-órá o fóie cu numele „*Gazeta Transilvaniei*” din Brașov, publică o scrisóre, — în care scriitorul stă să crepe de ciudă, că socialiștii luminează, învață popórușul și nu lasă pe muncitori să fie vaci de muls.”

După-ce publică corespondența, apoi încheie cu următoarele frase socialiste:

„Noa! Auđit-ați blăstămății de acéstea? Înainte numai fraților! Nu vă lăsați păcăliți de nici un măgar. Înainte! Numai lumină! libertate! să vă fie devisa. Ear pe „*Peregrinus*” dimpreună cu „*G. Tr.*” lăsați să crepe de ciudă. — Și așa o să crepe pe rînd toți dușmanii noștri.”

Recomandăm frasele de mai sus în atențiunea ven. consistoriu din Gherla!

Instalare de capelan. Dumineca trecută a avut loc instalarea capelanului

d. I. Capătă, în comuna Șona (Făgăraș). După-cum ni-se scrie, ceremonia instalării a fost edificătoare. Ea a fost condusă de părintele protopop Iuliu *Dan* din Făgăraș, asistat de venerabilul părinte Ioan Raita. La sf. liturghie a cântat corul elevilor de la școla locală sub conducerea învățătorului Bucur Pusderca. Părintele protopop *Dan* a rostit o cuvîntare potrivită actului de instalare, ér după dînsul d-l Capătă mulțumesc E. Sale I. P. S. Metropolit Mețianu și d-lui protopop, ér apoi adresându-se popórușului, vorbesc despre datorii preotului față de credincioși și ale acestora față de preot. După instalare a avut loc banchet în casele părintelui Capătă. N'au lipsit nici toastele.

Profesorii evrei la universitatea din Viena. Diarul „*Ostd. Rundschau*” publică următoarele:

„La universitatea noastră germană, din Viena jidovimea și-a acaparat o influență așa de mare, încât combaterea ei a devenit nu numai un interes de rasă și prin urmare moral, ci chiar un interes științific, *décă* e vorba ca una dintre cele mai vechi și mai mîndre universități germane să nu-și piardă reputația. Facultatea de medicină numără astădi 189 de profesori ordinari, extraordinari și docenți. Dintră aceștia creștini: 96, jidovi botezați 5, jidovi nebotezați 88. Cifrele acestea sunt destul de elocvente. Causa înmulțirii jidovilor mai ales în corpul medical este, că jidovul își pôte mai ușor isprăvi studiile decît creștinul, fiind-că găsește sprigin îmbelșugat la coreligionarii săi bogați din Viena. Studenții evrei se pricep a angaja și pe unele fete bogate, să-i sprijinească, promițîndu-le căsătorie. Afară de *acésta* Evreii se imbulzesc cu obrăznicie și intră în sufletul profesorilor, pe cînd studentul creștin este rezervat, nu scie să linguşescă, nu se imbulzesc înainte, nu se ia la îmbrînceli ca să capete un loc mai bun în sala de disecție și anatomie, este modest și nu strigă în lumea mare, cînd se crede nedreptățit. Cei mai mulți fiind săraci, nu pot să facă practică mai îndelungată la spital, pe cînd jidovii își pot permite s'o facă *acésta*. Jidovii nu învață de hatărul științei. Ei studiază dreptul și medicina, numai ca să-și asigure poziția influență și bogăție și după ce le-a acaparat acestea, atunci ies la suprafață cu calitățile lor de rasă, atît de uricioase.

Pivnița Esterhazy din Brașov, colțul stradei Hirscher, a fost preluată de arendatorul însu-și, d-l *W. Copony*, care s'a strămutat la Brașov și și-a pus drept problemă ridicarea renumelui acestei pivnițe la vechea lui splendóre. Un vin fórt bun de masă de la 1901, care se pôte bea și fără apă minerală, se vinde cu 40 cr. Apoi un Bakator alb de Menes cu 50 cr. Un diatins Silvan cu 60 cr. Risling de Maghiarat-Meneș cu 70 cr. Se mai află aici și

îmi pare că luminează încă noaptea vieții mele... Neuitatul Crăciun avu loc în acel frumos an 1873, când pentru prima dată de la căsătoria mea, îmi revădui patria, și cînd mă dusei să arăt acolo pe drăguța mea de copilă, despre care lumea spunea că-i Ondină. În timpul lungei călătorii, ea întrea mereu, la fie-care fluviu pe care-l zăreau tinerii ei ochi: „Asta e Rinul mamei?”... Trei-deci de ani au trecut peste aceste amintiri și d'abia am curajul să vorbesc de ele... Am transcris, în introducerea *Rapsodului Dâmboviței*, tóte drăgălașele lucruri ce se imbuldeau pe buzele ei ca o poezie pură, așa încât diceam adesea atunci: „Copilul meu este singura-mi poemă bună!”

O, da, a fost adevărată și duiosă sîrbătoare de Crăciun, aceea pe care am sîrbat-o în fericitul an 1873! Mulți invitați, multe fete tinere, tóte fetițele de la orfelinat și de la copiii găsiți! Și în mijlocul lumii *acésteia*, îngerașul astădi sburat, care, în sêra aceea parea că are aripă, așa luneca fără să atingă pamîntul printre umilele sale prietene de un ceas!

I-se dăruise o trăsucică, și ceilalți copii o traseră cu ea prin sală: adevărat echipaj de zîină!... Din fundul depărtării, trimite încă rațe sêra *acésta* în noaptea ce s'a lăsat acum asupra vieții mele!

În 1874 sosi prima dintre lugubrele noastre zile de Crăciun, după-ce zîna cu echipajul copilăresc ne părăsise pentru vecie. Ne închipuisem că ne va fi cu putință să suferim acest Crăciun, mulțumită deosebirei de calendar, spunîndu-ne că nu este adevărată sêra, adevăratul Crăciun de la noi, de acasă; dér nu isbutirăm să ne amăgim. Ne hotărîrăm să trecem în tăcere ajunul *ăsta*. Lăsai decî pe regesă lucreze, și mă aședai la birou-mi solitar, ca să încerc să-mi înșel durerea, dîndu-i o formă cîntată: scrisei în noaptea aceea, una după alta, cinci poeme, cari sunt inserate, în parte, în „*Odiha mea*”: *Pentru ochii frumoși; Nu vă fie tîmă să vorbiți de copil; Ajun de Crăciun; Cătră tîngerii Crăciunului; Mi-se parea că lumea e a mea.*

De atunci, Crăciunurile cele posomorite se urmară. Cine óre ar fi putut să ni-le mai lumineze, cînd ea plecase, *đina*

mea? Și nici-odată ea n'a voit, de-acolo de unde se afla, să ne trimită alt copil, ca și cum s'ar fi temut c'o să ne mîngăie prea mult de plecarea ei. Ah! putea totuși să ne trimită mulți — frațiori și sorioare, — pierderea sa ar fi rămas tot aceeași, rană etern sîngerîndă, înspăimîntătoare sfășiere, de care nu poți *nici-odată* să te vindeci. Dómnul se n'ai decît un copil, numai unul, să-l pierdi, și se nu mai ai altul *nici-odată*!

Urmară unul după altul pentru noi Crăciunuri jalnice. Și, pentru a nu mîhni, colo departe, în jurul pomului lor, pe prea iubiții noștri rămași în patrie, *nici-odată* nu le-am scris, că noi nu mai sîrbăm *acésta* sêra: *nici* odată nu le-am spus că nu înceroăm să uităm *acésta* dată, ca și cum ar fi fost ștêrsă pentru tot-déuna din calendar.

Timp de mai mulți ani îmi fu chiar cu neputință să asist în *đina* *acésta*, într'un liceu sêu altă școlă, la o împărțire ore-care de daruri copiilor. De altminteri le era milă de mine: nu-mi cereau ceva peste puterea omenescă.

Se întimplă de asemeni, că ajunsei ca paralizată, din pricina crudei și tot déuna tacutei dureri; multă vreme îmi fu fórt greu să mă mișc, îndurînd mari suferințe la cea mai mică silință ce făceam ca să umblu. Din pricina acestei gróznice suferări, că nu mai aveam copii, sînătate mea se nimici; totuși așteptam mereu, *đina* potrița orî-cărei speranțe, că Dumneđeu o să-mi dăruiescă altul... dér anii treceau și Crăciunurile se perindau tot mai negre. Nici odată nu vorbeam, regele și cu mine de *acésta* speranță vecinic neîmplinită. O dragoste mare reciprocă nu îngădui într'o esistență așa de muncitoare ca noastră, să se vorbească de ceea-ce paralizăză tóte puterile; și, astfel ne deprindeam să fim unul lângă altul cu arđătătoare rană, pe care nu îndrăsnesci să atingi, de tîmă să nu mori, făcînd-o să sîngere prea mult.

Se întimplă după aceea, că trebuia să ved încă odată sîrbătórea Crăciunului în Segenhaus, în locuința familiei mele, pe țermurile Rinului, chiar acolo pe unde echipajul zînei mele trecuse așa de v

ferite soiuri de vinuri: ghiurghiuliu, roșu și Tugela-drops etc. curate și esceleente. Prefurile sunt egale în pivniță și la vânzare în afară de pivniță.

„Brassói Hirlap“, diarul unguresc, care a început să apară zilnic înainte de asta cu un an, având ca program politic programul destul de cunoscut al contelui Apponyi, cu ziua de astăzi a încetat de a mai apărea zilnic și d-l profesor de la școlile reale de stat, Halász Gyula s'a retras din redacție. Editorul va continua cu acoterea lui de trei-ori pe săptămână.

O ședință festivă în seminariul din Gherla.

Gherla, 31 Decembrie 1903.

Joi în 17 st. n. din incidentul aniversării de 50 ani a înființării diecesei gr. cat. de Gherla, membrii societății „Alexi-Șincăi“ a teologilor de aici, pătrunși de însemnătatea mare ce a avut-o înființarea diecesei în viața religioasă și culturală a poporului român, și-au dat totă silința a-se achita în mod demn prin aranjarea unei festivități. Această festivitate a avut loc la 3 ore după amiază în sala refectoriului, destul de spațioasă, care era plină de inteligență, din localitate și împrejurime. Am remarcat între alții: pe d-nul Alesandru Nemeș, jude de tabla reg. în pensie, d-nul Georgiu, rector al seminarului și canonic, d-l Bene, prep. capitular, d-nii Ilieș, Ivașcu, Dr. Domide, canonic, Dr. Gheție, profesor de teologie, Dr. Bojor, prefect și prof. de teolog., Pordea secretar episcopesc, Morariu și Ciciovan, oficial consistorial, d-l V. Suci, prof. preparandial, d-l Dr. Tripou, avocat din Bistrița, Dionisie Vaida, preot în Cătecău și alții mai mulți.*)

Îndată la începutul corului societății, sub conducerea d-lui Berinde teolog în anul II, a executat cu cea mai mare precizie „Lăudați pe Domnul“, de Abt. Publicul a aplaudat frenetic. După aceasta președintele societății, d-l Teofil Bocoș teol. în a. IV, prin cuvinte pătrunzătoare a ales face o privire scurtă asupra nemului nostru din pruncia lui până în zilele noastre arătând împrejurările nefavorabile în care a trăit, precum și primejdiile care îl amenințau în dezvoltarea culturală și națională, apoi prin cuvinte căldurose salută pe oșpeți și declară ședința deschisă.

P. 3) *Fragment din Satira III-a*, de Eminescu, declamată de T. Trușășiu, teol. în a. II, a stors multe aplauze și urări de să trăiească.

P. 5) *Istoricul diecesei*, de I. Man, teol. în a. III, face o scurtă introducere,

*) Episcopul nu era între oșpeți? — Culeg.

ios odinioară, tras de fetițele de la solă. Era pe vremea, când lăncețiam, bolnavă, calomniată, desprețuită și părăsită. Puseiș se mă ducă cu jilțul până la orgă, pentru a-mi lua locul meu vechiu de copilă și de fată tină și să cânt, ca altă dată, în timpul serbării de familie... Aceste Crăciunuri ale copilăriei mele și ale primei mele tinereți, este drept, ar fi trebuit pe ele să le istorisesc întâiu. Adesea ele nu lăsară nimic de dorit ca tristețe, între altele acelea pe care le-am descris în *Vieta lui Otto* și la care au luat parte tatăl și fratele meu, amândoi aproape de morțe și amândoi sciind. Aveam obiceiul să le începem, Crăciunurile acestea de odinioară, printr'un coral înnotat pe întunec și prelungit apoi, când luminările se aprindeau din toate părțile pe ramurile pomului. Decă întorcându-mă la Segenhaus, după atâția ani, și stând înaintea orgei în fotoliul meu de bolnavă, voi ca totul să se petreacă întocmai ca în timpul tinereții mele și începui să cânt în mijlocul întunecimei. Unde se găsește cuvinte spre a spune neliniștea ce înduram, cu cât lumina din toate părțile începau să scânteie? Și totuși pentru cei care erau acolo, găseam puterea de a zîmbi.

schită istorică de la înființarea diecesei Gherlei până în ziua de astăzi.

P. 8) *Mintea și Dumneșeu*, de Alesandru Szilagy, teol. în a. IV. Disertația acesta a fost un tractat științific. Autorul cu o voce clară și dicțiune frumoasă, ne arată raportul dintre mintea omenescă și Dumneșeu. A fost ascultat cu mult interes, și la urmă a fost aclamat și felicitat de toți.

Tote celelalte puncte din program au fost foarte bine executate.

P. 11) *Cuvânt de închidere*, rostit de vice-președintele societății A. Szilagy, ol. IV, care îndemnă membrii societății la muncă rodnică pe terenul cultural-religios. Mulțumesc oșpeților în termeni vii pentru că s'au prezentat la această ședință festivă, și-i rog să se depărteze cu impresii plăcute, nu atât pentru succes, ci pentru nobilele intențiuni, care au condus societatea în aranjarea ședinței festive.

Secalajamul.

Vieta și opera lui Mommsen.

Conferență ținută la Academia Română, de d-l Gr. G. Tocilescu.

Ședința de Vineri 5 Decembrie v. a Academiei a fost consacrată — scrie „Conseruatorul“ — gloriificării memoriei celui mai mare învățat al timpurilor noastre, lui *Theodor Mommsen*. După propunerea d-lui Tocilescu, ședința de la 1 Noembrie ziua morții lui Mommsen, a fost suspendată după ce propunătorul a fost însărcinat a face Academiei o comunicație asupra vieții și marelui activități a marelui geniu, care străbătuse și luminase întunecosa noapte, care învăluise începuturile istoriei romane.

Pe lângă un mare număr de membri ai Academiei, marea sală de ședință era plină de public încă de la ora 1; în fața acestora și-a dezvoltat d-l Gr. G. Tocilescu comunicația sa.

Vorbind de golul produs prin morțea lui Mommsen, nu numai în Germania derpretundeni, unde munca și viața spirituală sunt apreciate, d-l Tocilescu arată cum toate universitățile, academiile și societățile științifice din tota Italia au îmbrăcat dolul pentru morțea lui Mommsen.

O bună impresie a produs în străinătate ridicarea ședinței Academiei Române de la 1 Noembrie, fiindcă ea a fost primită de învățații din afară, ca o recunoștere din partea României, pentru tot ceea ce făcuse marele maestru și istoric al poporului roman, pentru reînvierea trecutului strămoșilor noștri.

Incontestabil, dice d-l Tocilescu, că nu în cadrul unei conferințe se poate arăta tot ceea ce a făcut Mommsen, pe terenul atât de vast al istoriei, filologiei, arheologiei și epigrafiei; el aparține istoriei universale a științelor și ca atare, d-sa dice, că se va mărgini a a schița în scurt viața și opera lui Mommsen.

Născut la 30 Noembrie 1817 la Garding, Mommsen și-a făcut studiile juridice și istorice la universitatea din Kiel, publicând ca teză de doctorat o monografie în latinesc intitulată: *Ad legem de scribis et viatoribus, et de auctoritate, commentationes 2*, 1843. În acelaș au publică despre colegiile și corporațiunile Romane, la finele căreia arăta lipsa și necesitatea unui *corpus Inscriptionum Latinarum*, lucrare pe care mai târziu o și întreprinse.

În cei trei ani care urmară, publică prețioase monografii ca: *Despre triburile romane, despre comiții, Curia, Templul lui Ianus, Dialectele Italiei meridionale*, dând însă o deosebită grijă studiului monumentelor epigrafice.

Mommsen a fost apoi diarist și a condus două gazete.

În toamna anului 1848 a fost chemat ca profesor extra-ordinar din Dreptul Roman la Lipsca unde amestecându-se în mișcarea din 1848 a fost destituit.

Fără a-se descuraja, ci profitând de libertate, el a publicat inscripțiile regatului Napolitan, operă ce poate servi de exemplu pentru orice publicație de acest fel. Chemat la Zürich tot ca profesor de drept Roman, a stat doi ani, unde a studiat și publicat monumentele epigrafice ale Elveției și a început marea sa operă *Istoria Romană*. În aceeași calitate trecu la Breslau, unde stete patru ani și a publicat o serie de studii privitoare la administrațiunea romană. De aci e chemat la Berlin 1858, ca profesor de Istoria antică, unde a lucrat 45 de ani ca profesor, ca academiician și ca erudit.

Vorbind de activitatea lui Mommsen ca jurist, arată marile merite câștigate pe acest teren și spune, că operile lui de drept roman sunt isvorite din studierea și cunoșterea adencă a monumentelor epigrafice. Enumeră valoroasele opere de drept publicate de Mommsen și arată cum-o două zile înainte de a muri, se ocupa cu o nouă ediție a codicelui Teodosian. Spune apoi care e deosebirea între Mommsen și Ranke; cel din urmă ne conducea la cunoșterea materiei, Mommsen însă face ca materia să vină la noi; Ranke se silește să pună în practică principiul lui Tacit, „sine ira et studio“, pe când Mommsen, întorcând conștient acest precept și scrie: „cum ira et studio“, Mommsen a dat istoriei orizonturi nouă; istoria trebuie să se ocupe nu numai de omenii mari, ci toți trebuie să aibă partea lor; factorii economici și progresele culturale nu trebuie neglijate.

Mommsen a trăit și luptat continuu, a lucrat continuu până la marginele vieții omenesci, el a fost un adevărat German, în toate actele lui. D-l de Biilow l'a numit un adevărat European, er marele cancelar, deși îi era adversar, dicea că învățați ca Mommsen se nasc numai la 2000 de ani. Mommsen profesa principiile cele mai umanitare: n'a fost chestiune mare pentru care să nu fi scris el. Când Germanii serbau învingerea Francesilor și încoronarea lui Wilhelm la Versailles, Mommsen era trist, fiindcă el vedea un mare abis ce se deschidea între cele două popore culte, în dauna omenirii.

Înceind comunicațiunea sa, d-l Tocilescu pentru-ca să arate sentimentele pe care Mommsen le ținea față de Romani împărțășese publicului convorbirea pe care acum trei ani a avut-o pentru ultima oră cu Mommsen, când a fost însărcinat de academia română cu misiune pe lângă academia din Berlin. În această convorbire marele învățat a dis: Nu uita, că totă viața mea am închinat-o studiului poporului roman și că totdeauna am purtat un viu interes urmașilor acelor legionari, cari acum 1800 de ani au împlântat civilizațiunea romană la Dunăre și Carpați. Mi-a tresărit inima de bucurie și mândrie citind victoriile dorobanților la Plevna, pentru că-mi redeșteptau pe eroii pe cari de atâtea ori eu i-am reînviat în paginile istoriei noastre romane.

Astfel, d-lor colegi, termina d-l Tocilescu, memoria lui Mommsen va rămâne vie nu numai printre Germani, der și printre noi Români, ca și printre toate poporele de rasă latină, cari au văduț în Mommsen pe reînviatorul vieții întregi a poporului rege.

Cele două călindare.

În diarul „L'Ind. Roumanie“ un redactor vorbind despre inconvenientele provenite din divergența între cele două călindare scrie între altele:

„Cu un cuvânt se impune constatarea atât particularilor, cât și celor două formidabile administrațiuni ale poștelor și căilor ferate, că apusenii nu se sinchisesc de calendarul nostru, pe când noi nu putem trăi fără al lor.

Și fără să vorbesc de sfârșitul anului, am avut chiar erii un exemplu de consecințe a acestui dualism, nu mai puțin bogat în surprize, decât dualismul Austriei cu Ungaria.

Maiestatea Sa, regina, e născută în străinătate la 29 Decembrie. Acesta este data fixă, căreia data română trebuie să se subordoneze. Altă dată se dicea: 17/29, er de la 1900, deosebirea s'a mărit cu o zi și trebuie să dicem: 16/29. Regula aceasta, privind toate datele dinastiei, a fost fixată printr'un avis al mareșalului Curtii, publicat la timpul său în „Monitorul oficial“. Decă toate lucrările, nomenclaturile etc. au raportat din an în an data de 17/29 Decembrie. Din cauza aceasta s'au produs cu ocaziunea aniversării a 60 a Reginei neînțelegeri, căci unii au arborat drapelele cu o zi mai târziu.

Patriarhatul din Constantinopol s'a adresat bisericilor surori și avisul tuturor sfințelor sinode, afară de unul, a fost, că reforma n'ar ave caracter dogmatic.

Cel mai lămurit răspuns a fost cel al bisericii din Ierusalim, care a concludat, că nimic nu împedecă din punct de vedere dogmatic, ca biserica ortodoxă să reguleze calendarul conform adevăra-

telor rezultate ale științei, acesta atât pentru facilitarea tranșacțiunilor, cât și pentru mărirea lui Christos.

Grecii au repetat aproape același lucru, subordonând transformațiunea consentimentului unanim al bisericilor ortodoxe.

Din Serbia a venit răspuns, că amândouă calindarele fiind neexacte, trebuie să fie amândouă reformate de omeni experți.

Nici sinodul rusesc nu găsește dificultăți dogmatice, decât că chestiunea este acum în studierea unei comisii instituite de Alexandru III.

Muntenegro urmăză pe Rusia.

Curios lucru însă că țera cea mai liberală ortodoxă, țera care este mai mult în contact cu apusul, a răspuns cu un *non possumus* categoric. Sfântul sinod român cere ca bisericile ortodoxe să se țină de *statu quo*, pentru-că reforma calendarului s'ar lovi de dispozițiunile canonice și că nu se cuvine a atinge nici cu vârful degetului rezoluțiunile seculare, cari fac onore bisericii ortodoxe.“

Convocare.

Subscrișii avem onore a vă invita la adunarea generală a „Societății de lectură a femeilor române din Turda și împrejurime“, ce se va ține la 3 Ianuarie st. n. 1904 p. m. la 2 ore, în școla română gr. cat. din loc.

Turda, la 22 Decembrie 1903.

Aurelia Boldea mp., Victor Bugner mp.,
presidentă, secretar.

Literatură.

A apărut volumul al IV-lea din publicațiunea: *Anul 1848 în Principatele Române*. Acte și documente publicate cu ajutorul Comitetului pentru ridicarea monumentului lui I. C. Brătianu. Acest volum cuprinde aproape 500 de documente dintre 31 August și 3 Octombrie 1848. Publicațiunea întrăgă se va compune din 6 volume cam de 700 pagine fiecare, și va cuprinde peste 3.000 documente în cea mai mare parte inedite, estrase din arhive publice și particulare. Publicațiunea este îmbogățită cu reproduceri după desemnuri coptimporane (Proclamarea Constituțiunii la 11 Iunie 1848, Sosirea lui Soleiman-Pașa la Giurgiu, Arderea Reglamentului organic și a Arhondologiei etc.) cu portretele persoanelor mai însemnate din revoluțiune (I. Heliade-Rădulescu, Chr. Tell, preotul Radu Șapcă, Frații Goleșei, I. C. Brătianu, C. A. Rosetti, Ion Ghica, A. G. Goleșcu, N. Bălcescu, G. Magheru, D. Brătianu, Ioasaf Znagoveanu, I. Voinescu, C. Aristia, C. Bolliac etc.) cu facsimile de acte, subscrieri și peceți.

ULTIME SCIRI.

Berlin, 31 Decembrie. „Berl. Sozialanz.“ publică o telegramă din Tokio în care se dice, că guvernul japones a incunosciințat pe reprezentanții săi din străinătate, că conflictul cu Rusia a ajuns în stadiu extrem de grav. *Japonia trebuie să lucreze, decă Rusia nu va accepta imediat condițiile ce i-le-a pus. Japonia nu poate să mai aștepte răspunsul definitiv al Rusiei.*

Sofia, 31 Decembrie. E foarte viu comentată o declarație a principelui Ferdinand, că într'un viitor apropiat Sobrania va fi chemată să ratifice printr'un vot solemn proclamarea independenței Bulgariei.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga și angajamentul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandăție.)

Scrieri literare pentru popor.

„*Carnetul Roșu*“, o interesantă novelă nihilistă, tradusă din germană de Moșul. O broșură de 104 pagini, format octav mic. Broșura oferă o lectură ușoară și distractivă. — „*Moșul*“ e cunoscut cetitorilor noștri din numeroasele sale lucrări publicate în foaia diarului Gaz. Trans. Prețul cu posta 50 bani.

„*Caractere morale*, exemple și sentințe ucelese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne“ de Ioan Popoa. Prețul cor. 2.50 (cu posta cor. 2.70.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adăuga și portul postal.

„*Dietetica populară*, scrisă cu deosebită considerațiune la modul de vețuire a țeranului român, de Simeon Stoica, medic pensionat. Conține vreo 25 figuri în text. Se vinde acum în loc de cor. 1.60 cu 1 cor. + 10 b. porto)

„*Instrucțiuni populare* despre datorințele și drepturile purtătorului dăruite de Wilhelm Niemandz. Această carte e un îndreptar de o trebuință nespus de mare pentru toți câți au afaceri cu dările. Prețul cor. 1.20 plus 10 bani porto.

„*Omul*“, noțiuni din anatomie și fiziologie și reguli igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omenesc de George Cătană inv. Această carte servește ca manual pentru anul al IV-lea al școlii pop., pentru școlile de repetiție și pentru poporul nostru. Prețul 50 bani (plus 5 b. porto.)

„*Cugete și considerațiuni din experiența vieții lui Arghirobarb*. Conține 170 de sfaturi înțelepte, scoase din păntănia vieții. Prețul 20 b. (cu posta 24 b.)

„*Novela de Sienkiwicz*: „Natură și viață“, „Sluga veche“ și „Iacso musicantul.“ Traducere de I. C. Panțu; o broșură de 192 pag. Prețul 80 bani + 5 bani porto.

I. C. Panțu: „In plasă“, „In Balta“, „Cale grea“, „La Căde“, „La căronuma lui Tiriplic.“ *Schițe din viața delu țera*. O broșură de 112 pag. cu prețul 40 bani (+ 5 bani porto.)

I. C. Panțu: „*La țerg*“, povestire din viața unui țotan. O broșură din 32 pag. cu prețul 16 bani + 3 bani porto.

„*Lira Bihorului*, o carte cu povestiri istorice scrisă în versuri, de Antoniu Pop. Prețul 40 b. (cu porto 46 bani.)

„*Părintele Nicolae*, schiță din viața preoților de G. Simu. Prețul 60 b. + 6 bani porto.)

„*Săpătorul de bani*, comedia în trei acte, localizată de A. Pop. Se recomandă mai ales pentru cei vrău să jöce teatrul. Prețul 24 bani (prin postă 28 b.)

„*Vițu după mörte*, sėu nemurirea sufletului, dedusă din misterul ființei omenesci și desertăciunea celor trecătoare, de I. P. Ediția II. Prețul cor. 1. (Cu posta cor. 1.10.)

„*Poesii* de R. V. Buticescu. Prețul era la început 2 cor. 40 b., acum numai cor. 1.20 (cu posta cor. 1.40)

„*Suspın și zimbire*, poesii și prosă de A. Pop. Prețul 80 bani (cu porto 86 b.)

„*Taina norocului* sėu Povestea satului Nemerniceni de Tache Brănduș. Această carte e foarte potrivită pentru poporul nostru și costă 1 cor. (+ 10 b. p.)

„*Bulade populare* de Avram Corcea costă cor. 1.60 plus 10 b. porto. Pentru România 3 lei 20 b.

„*Banca de școlă* de I. Dariu, 30 b. plus 10 b. p.)

„*Disciplina în serviciul educațiunii* de I. Dariu, 40 b. (plus porto 10 b.)

„*Idealul învățătorului român* de I. Dariu, 40 b (plus porto 10 b.)

„*Lilice dela Pind*, poesii macedonene-originale și daco-române de P. Vulcan, cor. 2 (pl. porto 10 b.)

„*Supplex Libellus Valachorum*“, memoriul prezentat împăratului Leopold II. de către episcopii Bob și Adamovici în numele poporului român din Transilvania anul 1791. Textul original latinesc și alătura de acesta traducerea românească făcută de profesorul Dr. E. Dăianu. Un exemplar broșat costă 1 corună (+ 5 b. porto).

„*Tragedia Calvarului* de abat. Henry Bolo traducere în românește de membrii soc. de lect. „Inocențiu M. Clain“ din (Blașiu. Prețul 2 cor. pentru România 3 lei plus 20 b. porto).

„*România Seceleni*. Causa decașenței lor economice și mijlocele de îndreptare. Disertațiune de Ioan I. Lăpădat. 30 bani plus 5 bani porto.

„*Trilby*, roman în românește de Afin dela Tuscia. Prețul 2 cor plus 20 bani porto.

„*Considerațiuni istorice asupra asociațiunii popoarelor* și aplicațiunile lor la națiunea noastră“ de Ioan Cinciu profesor în Bucuresci. Prețul 2 cor. (+ 10 bani porto.)

„*Cartea Sătenului*, romanele de Em. Pirdeanu cor. 1 (pl. 5 b. por.)

„*In veltöre*“ romanele și impresii de Vlăduță, cor. 1.25 (porto 10 b.)

„*Amicul tinerimei*“, Anul I. foia de cunoștințe folositoare de prof. I. Moisil-legat în păreți tari costă 5 cor. (por. 20 b.)

„*Povestea despre prințul Ahmed al Kamel sėu Pribeagul îndrăgostit* Tradusă de Dr. T. Prețul 60 b. (+ 6 b. porto.)

„*Buchetul*, culegere de cântări bătrânești și naționale de I. Pop Reteganul. Prețul 50 b. (cu porto 56 b.)

„*Logodnica contelui Stuart*, povestire din viața Românilor bihoreni, de L. Rudow-Suciu. 148 pag. 8°. Prețul. 1 cor (+ 10 b. porto.)

„*125 chiuituri de cari strigă feciorii în joc*, de I. P. Reteganul. Pr. 24 b. cu porto 30 b.

„*Nopti de őrna*“ romanele pentru popor, de George Simu. Conține romanele cu tendințe morale. Form. 4° 250 pag. Prețul cor. 1.20 (cu posta cor. 1.30)

„*Opșaguri*, cât cioplite. cât pilite și la lume împărțite, de I. P. Reteganul. Vre-o 60 de poesii glumețe. Pr. 80 b. (+ p. 10 b.)

„*Schițe din Italia* de Teodor Bulc. prețul 2 cor. (+ 20 b. porto.)

„*Amintiri din Grecia* de Teodor Bulc; prețul cor. 1.20 (plus 10 b. porto.)

„*Poesii populare* despre Avram Iancu ațuuate și publicate de Simeon Fl. Marian. Prețul 1 cor. (+ 10 b. porto)

„*Musa Someșană*, poesii populare din jurul Nășăudului, culese de Iuliu Bogdanu. Prețul 50 b. (cu posta 56 b.)

„*Teoria dramei* cu un tractat introductiv despre frumos și arta de prof. Dr. Ioșif Blagu. Prețul cor. 3.60 (plus 30 b. porto.)

„*Versuri de dor*, adunate din poezii române de A. Prețul 50 bani (+ 5 b. porto.)

„*Doi pripi în cursă*, comedia într-un act de A. Kellner localizată de I. Em. Bobancu. Prețul 24 bani (+ 3 b. porto.)

„*Țigani*, schiță istorică, de I. P. Reteganul. Prețul 1 cor. (+ 10 bani porto.)

„*Cartea ilustrată* pentru copii și copile de George Simu. Această broșură conține poesii istorice și morale spre escitarea gustului de cetit la copii. Prețul 50 bani + 56 b. porto.)

„*Cuvinte de aur sėu învățături înțelepte* date de un părinte fiului seu. Din operele lui I. H. Campe, tradus în limba română de Ioan Sonea preot gr. cat. în Seplai. Cu permisiunea prea Venerabilului Ordinariat 1 cor. 60 b. plus 10 b. porto.

„*Escorsiuni pe muntii Țerei Bărei și ai Făgărașului* din punctul „La om“ de pe „Buceci“ până dincolo de „Negoiul“. Descoperiri, întregite cu schițe istorice despre Castelele și țera Făgărașului de I. Turcu, protonotar pensionat al comitetului Făgăraș. Prețul 2 lei plus 10 b. porto.

„*Dr. Iosif Frapporti* prelucrată de Ioan Papiu. Prețul 60 bani plus 10 bani porto.

Lista de Vinuri din Pivnița Eszterházy

- 1) Vinuri albe, Ménes-magyaráder de masă, și vinuri sortate litru pr. 40. 50. 60, 70 cr.
- 2) Vin negru, Méneser. litru pr. 40, 50, 70 cr.
- 3) Ausbruch, litru 1 fl.
- 4) Sauvignon, litru 1 fl.
- 5) Muskat ottonel, litru 1 fl. 20.

Sauvignon și Muskat ottonel sunt podoba-pivniței mele și aparțin în general flörei vinurilor, în butelii ajustate foarte frumos se potrivesc cu deosebire pentru Cadouri de Crăciun și anul nou.

WILHELM KOPONY.

„*Din trecutul Silvaniei*. Legendă de Victor Russu 2 cor. plus 10 b. porto.

„*Dinu Millan roman*. Nenuica sfânt. de Const. Mille. Prețul 2 cor. plus 10 bani porto.

„*Feciorul Popei*. Facerea Joiței. O dragoste a veacului. Rochia Catiței. Amedeo Madini. Din viața trista După natură. Baccalaureatul, de Const. Mille. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

„*Prosă și versuri*. fabule de Gr. M. Alexandrescu prețul 30 b. plus 5 b. porto.

— A apărut tomul I. din „*Novela*“ de Vasilie Ranta Buticescu. Broșura are 286 pagini și conține istoriöre frumoșe scrise într'un limbajiu plăcut. Prețul ei e 1 cor. 60 bani plus 20 bani porto. Se pöte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

— „*Sgărcitul Pocăit*“ piesă teatrală-poporală în 2 acte pentru sėrbătörea Născerii Domnului de Gheorghe Oprea. O recomandăm în atențiunea d-lor învățători, fiind foarte potrivită a-se preda odată cu aranjarea pomului de Crăciun pentru ajutorarea copiilor săraci cu haine și alte lucruri folositoare. Se află de vëndare la autorul în O. Tohan și la tipografia A. Mureșianu în Brașov. Prețul 20 fil cu porto cu tot.

AVISO,
pentru beutori de vin!
Pivnița Eszterházy
a fost preluată de curēnd de cătra mine în exploatare personală spre a coresponde cerințelor celor mai inalte.
O încercare va convinge pe orii și cine despre bunătatea și curățenia vinurilor cumpărate de mine personal, din podgoriile cele mai reputate, precum și despre manipularea cea mai îngrijită a acelora.
Wilh. Kopony.

!!Cel mai potrivit DAR de Crăciun!!
„Clipe de Repaus“
Seria II.
SCHIȚE ȘI FOIȚE DE SORCOVĂ.
Cea mai frumoșă lectură pentru sėrbătöri!!
Prețul unui exempl. trimis franco 1 cor. 60 b.
A sė comanda la editorul
D-I VIRGIL ONIȚIU, director gimn. în Brașov.

ABONAMENTE
LA
„Gazeta Transilvaniei.“
Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe trei luni . . . 6 cor.	Pe trei luni . . . 10 fr.
Pe șese luni . . . 12 „	Pe șese luni . . . 20 „
Pe un an 24 „	Pe un an 40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe an 4 cor.	Pe an 8 fr.
Pe șese luni . . . 2 „	Pe șese luni . . . 4 „
Pe trei luni . . . 1 „	Pe trei luni . . . 2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii cari se vor abona din nou, sė binevoescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI.“

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu și la Eremias Nepoții.